

SAMHÄLLSUTVECKLINGSKONTORET
Marie Broberg

Yttrande över Ny regional utvecklingsplan för Stockholms län

Sammanfattning

Täby kommun har från Stockholms läns landsting, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, fått förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Täby kommun svarar på remissen i ett gemensamt yttrande tillsammans med Stockholm Nordost samt i detta yttrande kring frågor som rör Täby specifikt.

Täby lyfter frågor som till stor del berör utvecklingen för den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge; att RUFS försätter att peka ut tvärförbindelse från Roslags-Näsby västerut och utvecklar dragnig, målpunkt och stomtrafik i det stråket, att säkerhets- och riskfrågorna får utökat utrymme och att näringslivets utveckling förtydligas och konkretiseras. Täby ställer sig bakom en fortsatt rumslig inriktning för flerkärnighet och med regionala stadskärnor som utvecklas för att avlasta regionkärnan, men ser att RUFS 2010 har den rimliga inriktningen avseende de regionala kärnornas status. Täby vill också lyfta näringslivsfrågornas betydelse för regionens utveckling.

Ärendet

Täby kommun har från Stockholms läns landsting, Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, fått förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Visionen är att vara Europas mest attraktiva storstadsregion. Samrådsförslaget har fyra övergripande mål för regionen fram till 2050 och mätbara delmål att uppnå fram till 2030. De övergripande och långsiktiga målen är:

- En tillgänglig region med god livsmiljö
- En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
- En ledande tillväxt- och kunskapsregion
- En resurseffektiv och resilient region

I samrådsförslaget finns förslag till 28 prioriterade åtgärder. De är konkreta insatser eller insatsområden som framför allt behöver uppmärksammas i ett kort

tidsperspektiv, under planens giltighetstid 2018–2026. Syftet är att stärka genomförandet och ge en tydligare ansvarsfördelning mellan aktörerna i regionen. De har samlats under tre övergripande rubriker som anger inriktningen för vad åtgärderna ska bidra till:

- Knyt ihop regionen och bygg tätt, varierat och kollektivtrafikhänsyn
- Säkra värden genom att leva klimatsmart, värna naturresurser och utveckla effektiva system
- Stärk konkurrenskraften med smart, grön och inkluderande tillväxt

Utöver mål och åtgärder innehåller samrådsförslaget vägval för den rumsliga strukturen, där två strukturbilder, A och B, presenteras som skiljer sig något åt vad gäller scenarier för bland annat bebyggelseutveckling och infrastruktursatsningar.

Täby kommuns synpunkter

Täby kommun ställer sig bakom Stockholm Nordosts gemensamma yttrande över samrådsförslaget. Nedan redovisas synpunkter som kompletterar Stockholm Nordosts gemensamma yttrande för Täby kommuns del.

Utmaningar och förutsättningar för den regionala stadskärnan Täby centrum – Arninge

Täby kommun har spännande utmaningar framöver för att kunna utvecklas i enlighet med visionen om trygghet och frihet för en hållbar framtid.

Stadsutvecklingen ska till största del ske inom den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge. Stora grönområden och rekreationsområden ska bevaras. I den regionala stadskärnan planeras idag för över 12 000 bostäder och förutsättningar och struktur för ytterligare flera tusen bostäder utreds nu för att utgöra underlag i en fördjupning av översiktsplanen för centrala Täby, den regionala stadskärnans sydvästra del.

Dubbelspårsutbyggnad på Roslagsbanan och Arninge resecentrum förstärker möjligheterna för fler att resa med kollektivtrafik, såväl resenärer från andra nordostkommuner som invånare och verksamma i Arninge. Den nya stationen i Arninge bidrar också till att den regionala stadskärnans två tyngdpunkter kopplas samman på ett bättre sätt än idag.

I hela kommunen ska antalet arbetstillfällen nästan fördubblas fram till 2040, från 20 000 till 40 000. Bebyggelse ska lokaliseras i anslutning till kollektivtrafik. För Täbys del innebär det framförallt i närhet till Roslagsbanans stationer.

Nya bostäder och arbetstillfällen genererar trafik. I Täby kommun görs nästan 60% av alla resor under en vinterdag med bil, 17% med kollektivtrafik.

Bilnehavet är högre i Täby än i länet. Utmaningen ligger i att arbeta för ett

minskat bilresande och ett ökat resande med kollektivtrafik samt att öka gång- och cykeltrafiken. Åtgärder behövs för att förbättra möjligheten att ta sig till forts och med cykel till viktiga målpunkter i kommunen. Fler bostäder och arbetstillfällen i den regionala stads kärnan kan också bidra till att fler har möjlighet att arbeta nära hemmet och på så sätt undvika långa pendlingsresor. På regional nivå behövs stora insatser för att öka kollektivtrafikresandet genom att förbättra tillgängligheten till regionala målpunkter.

En av de viktigaste förutsättningarna för att Täby centrum-Arninge ska kunna utvecklas till en växande, levande och tillgänglig regional stads kärna är spårkoppling från nordostsektorn in till centrala Stockholm via Odenplan och en förlängning av Roslagsbanan till Arlanda. Täby vill lyfta att det också behöver finnas alternativ till resor i det radiella systemet in till centrala regions kärnan i form av tvärförbindelser västerut och till andra regionala stads kärnor och målpunkter. I takt med att den regionala stads kärnan Täby centrum-Arninge ska växa mer än vad prognoserna till 2030 anger i RUFSS 2010 kommer resandeunderlaget för en tvärförbindelse för stomtrafik att öka.

RUFSS 2010 anger spårreservat mellan Häggvik och Roslags-Näsby. För att skapa förutsättningar för hållbara resor, bättre lägesförutsättningar för yttre regionala stads kärnor samt för att förverkliga den regionala rumsliga flerkärniga strukturen behöver sambandet mellan den regionala stads kärnan Täby centrum-Arninge och regionala stads kärnor i västra Stockholm utvecklas. Täby ser att frågan om tvärförbindelse från den regionala stads kärnan västerut behöver utvecklas i RUFSS 2050 och då i första hand Kista-Sollentuna-Häggvik eftersom det idag saknas effektiva och kapacitetstark kollektivtrafik i det stråket. Den nya regionala utvecklingsplanen bör därför vara tydligare med hur de regionala tvärförbindelserna ska utvecklas och med vilken typ av stomtrafik. Ett gent stråk västerut från Roslags-Näsby genom Danderyds kommun saknas idag.

I arbetet med fördjupningen av översiktsplanen för centrala Täby utreds Enhagsvägens och Centralvägens förutsättningar att fungera som stråk för stomnättrafik i öst-västlig riktning. Det ger möjligheter att knyta samman Näsbypark med centrala Täby och vidare västerut, med koppling till järnvägsnätet, tunnelbana och framtida tvärförbindelsenät. Stomnättrafik i det stråket kan skapa en viktig knutpunkt i Roslags-Näsby, med byte till såväl motorvägsbussar som Roslagsbana. Kollektivtrafikstråket ger även möjlighet till stadsutveckling med bostäder och verksamheter längs med gatan och effekter i form av förbättrad tillgänglighet, rörlighet och lägesförutsättningar med ökade fastighetsvärden för kontor och bostäder.

Den regionala stads kärnan Täby centrum-Arninge ska utvecklas till en blandad stads kärna med urban karaktär, som skapar förutsättningar för ett gott stadsliv dit det är enkelt att gå och cykla och där tillgängligheten och närheten inom

stadskärnan är god. En utmaning ligger i att minska den kraftiga barriäreffekt som Roslagsbanan och E18 utgör i Täbys mest centrala delar. Det kan handla om fler över- och undergångar, men även kraftigare åtgärder kan bli aktuella. Inom det pågående arbetet med fördjupning av översiktsplanen för centrala Täby kommer nedgrävning av E18 och upphöjning respektive nedgrävning av Roslagsbanan att utredas på en övergripande nivå.

Prioriterade åtgärder

Åtgärder för att knyta ihop regionen och bygga tätt, varierat och kollektivtrafiknära
Bland de prioriterade åtgärderna bör det framgå att regionen tillsammans arbetar för att miljö- och hälsostörande verksamheter, målpunkter för farligt gods mm, på sikt inte finns centralt i de regionala stadskärnornas urbana miljöer, utan kan lokaliseras utanför för att få till stånd goda stadsmässiga miljöer. Detsamma gäller depåer för transporter som tar dyrbar mark i attraktiva lägen i anspråk som istället kan nyttjas för goda boendemiljöer med blandade funktioner.

Åtgärder för att säkra värden genom att leva klimatsmart, värna naturresurser och utveckla effektiva system

Täby kommun anser att arbetet med ekosystemtjänster bör finnas med som prioriterad åtgärd i detta kapitel. Att hantera ekosystemtjänster på ett medvetet och långsiktigt sätt i planerings- och beslutsprocesser är en grundläggande pusselbit i arbetet med att skapa hållbar stadsutveckling.

Tematiska frågor och förhållningssätt

Bostadsförsörjning

Bostadsbristen är akut och innebär ett stort problem för regionens tillväxt, företagens möjlighet att rekrytera och invånarnas möjlighet till goda livsmiljöer och valmöjligheter till olika boendeformer, upplåtelseformer och bostadsorter.

Täby anser att RUFSS bör fördjupa frågan kring hur inträdet på bostadsmarkanden kan främjas och hur rörligheten på bostadsmarknaden generellt kan öka. Den tröga rörligheten beror inte endast på att det tar tid för nya bostäder att byggas, utan även på andra inlåsnings effekter som gör att det befintliga bostadsbeståndet inte nyttjas helt effektivt. RUFSS behöver också föra ett resonemang kring statens ansvar vad gäller skatter, system och andra åtgärder för att kommunerna i storstadsregioner ska kunna åstadkomma fler bostäder för olika målgrupper

Täby anser också att bostadsförsörjning måste ses som en del i utvecklingen av hållbara städer med goda livsmiljöer. I diskussionen om behovet av fler bostäder är det viktigt att också diskutera behovet av stadsutveckling och att bostäder planeras och tillkommer i sammanhängande och väl fungerande urbana miljöer.

Transportsystemet

Täbys synpunkter kring transportsystemet redogörs för i nordostkommunernas gemensamma yttrande samt i kapitlet om utmaningar och förutsättningar för den regionala stads kärnan (ovan i detta tjänsteutlåtande).

Tekniska försörjningssystem

I samrådsförslaget finns Hagby utpekad som planerat kraftvärmeverk. Nya studier av lokalisering för en sådan typ av anläggning pågår i kommunen. Behovet finns och är fortsatt en viktig regional fråga.

Samrådsförslaget anger att stora områden i Täby utgör möjliga framtida fjärrvärmeförsörjda områden. Systemet är numera utbyggt. Utbyggnaden påbörjades 2012 med avsikten att framförallt de tätbebyggda delarna av Täby ska få tillgång till modern och hållbar uppvärmning. Värmen produceras i den biobränslebaserade värmeanläggningen i Arninge. Anläggningen ingår som en del i kommunens planer för Arninge-Ullna och kommer att utvecklas i etapper för att kunna säkerställa leveranser till fjärrvärmekunderna. På längre sikt kommer ytterligare basproduktion att vara nödvändig.

Regional ekonomi och förnyelse av näringslivet

Täby anser att det är nödvändigt att RUFSS tar ett djupare grepp om näringslivsfrågorna och tydliggör vilka åtgärder och insatser som behövs för att arbetsmarknaden, bostadsmarknaden och näringslivet utvecklas parallellt och i balans. Bostadsbrist bidrar till att företag har svårt att rekrytera. Samtidigt behöver också andra förutsättningar för näringslivets utveckling tydliggöras på regional nivå. Det handlar exempelvis om hur den internationella tillgängligheten kan stärkas i regionen och hur en bättre matchning på arbetsmarknaden kan bidra till att näringslivet stärks.

Det är också viktigt att den rumsliga strukturen och en bibehållen inriktning för flerkärnighet och regionala stads kärnor som avlastar centrala regiondelen (strukturbild A) ligger fast även i kommande RUFSS. Det ger en tydlig och trygg signal för såväl privata som offentliga långsiktiga investeringar. En fördubbling av antalet arbetstillfällen i Täby förutsätter en utveckling av kollektivtrafiken genom en förlängning av Roslagsbanan till Arlanda och till City via Odenplan.

Grön- och blåstruktur, ekosystemtjänster

För att de gröna kilarna ska tillgängliggöras är det viktigt att kommunerna arbetar med den lokala grönstrukturen som kopplar till och från de regionala kilarna. Samspelet mellan regional och lokal grönstruktur har stor påverkan på hur grönkilarna används. Permanent samverkan kring kilarna mellan kommuner, föreningar och berörda myndigheter (TRF och länsstyrelsen) är viktigt. Täby efterlyser tydligare stöd för sådan samverkan och en plattform för de olika

samverkansgrupperna att mötas och byta erfarenheter. RUFs bör också tydligare redogöra för koppling till regionala och nationella miljömål.

Säkerhet och beredskap

Frågan om riskhänsyn i fysisk planering behöver hanteras i samverkan med flera aktörer och i samsyn. I centrala Täby finns sekundära transportleder för farligt gods på två vägar; Centralvägen från E18 mot Enhagsvägen samt Bergtorpsvägen från E18 mot Löttingevägen. Längs med Centralvägen och Enhagsvägen planeras idag för en ny stadsdel i Västra Roslags-Näsby. I det projektet har problematiken med att ha en farligt godsled nära bebyggelse aktualiserats. Täby efterlyser en tydlighet från statens sida gällande vilka säkerhetsavstånd som ska gälla samt vilka beräkningsmodeller som kan anses vara tillförlitliga.

Innan det finns en tydlighet från statens sida bör övergångshänsyn tas till pågående planer där målet är att bygga stadsmässigt och i kollektivtrafikhäna lägen. Det sker mycket inom trafiksektorn avseende bland annat säkra fordon, materialval och teknisk utveckling som kan vara av betydelse för avstånden till farligt godsleder i stadsmiljön. I och med att den regionala stadskärnan Täby centrum-Arninge ska utvecklas till en tät stadsmiljö ser kommunen att vissa miljö- och hälsostörande verksamheter såsom målpunkter för farligt gods, bensinmackar, inte kommer att finnas i området på lång sikt. Det är därför synnerligen dåligt utnyttjande av mark att stora säkerhetsavstånd ska påverka stadsmiljöns utformning i de pågående projekt/planeringsprojekten som i det mesta övrigt syftar till att skapa en hållbar och levande stadsmiljö.